

Kjak

Jógvan Arge
*formaður í mentamálanevnd
Tórshavnar býráðs*

Dagførdur ítróttavøllur í Eysturbýnum

Tað var tann tíð, tá børnini í Eysturbýnum í Havn vóru frammarlaga, tí tey høvdu nýggjan stóran skúla og hartil vítt øki við stórum leikvølli, ið hoyrði til skúla og grannalag.

Har varð leikur og spæl bæði tíðliga og seint, og børn úr Stoffalág Bóltfelag og øðrum grannalagsfeløgum stóðu seg væl í kappingum bæði á hesum vølli og í ítróttarhøllini. Tann sonevndi Sandvøllurin gjørdi mun.

Men tíðin fór frá honum. Tá fyrsta og annað graslíkið komu í Gundadali, var Sand-

vøllurin ongin luksur longur. Lívið minkaði á honum, og til endans var hann eitt oyðið ítróttapláss við lítlum týdningi fyri grannalag og skúla.

Børnini, sum lærdu síni kynstur á Lutzenstrøð, eru langtíðani flogin, men onnur eru komin í staðin, og Eysturskúlin er her enn. Hann er umvældur av einslistum mestsum allur, sum hann er, og boðin fram at hýsa felags 10. flokki í Tórshavnar kommunu, tá skúlaárið byrjar aftur.

Økið, sum vøllurin er á, er í

Óhugsandi er ikki, at tann dagførdi vøllurin í Eysturbýnum eisini kann lætta eitt sindur um tað stóra trýst, sum er á Gundadal og Argir.

síni tíð ognartikið til endamál hjá Eysturskúlanum. Nú 10. floks tilboðið hevur verið til umrøðu, kom rættiligt lív í málið um at dagføra ítrótta-

vøllin, so hann aftur verður til nyttu hjá skúla og grannalag. Býráðið samtykti einmælt hóskevðið at leggja graslíki á vøllin í summar,

fyrst og fremst til frama fyri tey ítróttatilboð, sum skúlin vil veita.

Vøllurin kann sjálvsagt brúkast til ymsan ítrótt. Hann hevur ongantíð havt fulla stódd sum fót bóltsvøllur og fær tað heldur ikki, tí so stórt er plássið ikki. Men hann er ivaleysa stórur til skúlabrúks og barna- og ungdomskappingar. Lítil ivi er heldur um, at hann aftur verður ein savningardepil fyri børnini á leiðini.

Stórt trýst er á fót bóltsvallirnar í Havnar kommunu. Tað gongur striltið hjá teim-

um gomlu feløgnum at útvega nóg nógvur tímar, og hjá nýggjum feløgum er stríggjið yvirhøvur at sleppa upp í part.

Óhugsandi er ikki, at tann dagførdi vøllurin í Eysturbýnum eisini kann lætta eitt sindur um tað stóra trýst, sum er á Gundadal og Argir. Graslíkið verður fyrsta floks. Líka gott sum tað besta aðrastaðni. Og umhvørvið er frálíkt.

Rolf Guttesen
rolfg@setur.fo

Eitt lítið hóskeandi svar frá Birgir Kruse

Í Sosialinum hósdagin las eg ein stubba, sum Dan Reinert Petersen hevsi skrivað: »Tá nationalismen gerst ein forðing fyri upplýsing«. Hann vísti á, at tann skrivimáti, sum teir brúka í atlassinum hjá Skúlabókagrunninum, kann forða fyri, at næmingar og fólk, sum leita sær kunning á netinum, finna tað, ið tey leita eftir. Sama við leitiskipanum, sum skúlar hava.

Dømið var um ein næming í 3. g. sum leitaði eftir tilfari til uppgávu um Cuba. Tá leitað var eftir Cuba (skrivað rætt soleiðis sum fólk á Cuba skriva tað), so var einki at finna. Leitiskipanin krevur eitt K-, um tú vilt finna nakað við C-.

Hetta hevur fingið Birgir Kruse at seta eitt svar saman, sum skal forvara tað gamla atlasið, har Cuba verður skrivað við K-. (á Vágaportalinum 18.5.2010)

Argumentini halda ikki
Svarið er ikki stuttligt. Tað

er óhóskeandi. Eg vil meina, at vit hava loyvi at vænta og krevja meira av einum ritstjóra í landsforlagnum Skúlabókagrunninum, sum hevur átikið sær at stíla fyri einum nýggjum altassi.

Kruse vil prógva, at »eftir ein minutt, og uttan at flyta

Svarið er ikki stuttligt. Tað er óhóskeandi.

okkum úr stólinum, funnu ... vit fram til hópin av Kuba-nøvnum í cyberspace«. Tað ljóðar flott og líkatil.

Kruse hevur ikki skilt spurningin
Leitað var ikki eftir Kuba-nøvnum, men eftir tilfari (upplýsing, information) um landið Cuba (sum Kruse vil

stavað við K-). Tað er munur á! Henda misskiljing ger so, at restin av tí, sum Kruse skrivar, einki hevur upp á seg, hvørki sum argument ella upplýsing. Ein skeivur spurningur kann aldri geva nakað rætt svar!

Nú Kruse peilar eftir Kuba-nøvnum og ikki upplýsing og information um Cuba, so roynir hann at vísa, at tað er líka gott, kanska best, at stava Vest Indiska landið: Kuba.

Prógvið er ein listi, sum vísir hvussu hetta land verður stavað á ymiskum málum. Eini 50 mál eru á listanum, 15 brúka C-, eitt brúkar G- og øll hini K-. Flest mál á hesum lista brúka K-.

Kinesiskt hevur ikki bókstav K

Men er hetta nú rætt sett upp? Nei, tí ein stórur partur av K- málunum, sum Kruse reksar upp, brúka slett ikki latínska alfabetið. Kinesiskt, japanskt og koreanskt hava slett ikki bókstavir sum vit,

men skrifttekn. Grikskt, bulgarskt, russiskt, ukrainskt, hebraiskt, georgiskt, armenskt og nógv fleiri hava eitt annað alfabet enn tað latínska, sum vit brúka. Hatta eru øll translittereraði ella transkriberaði (umskrivaði) dømir, og kunna í hesum føri ikki brúkast til nakað sum helst.

Stakkals næmingur í 3.g. sum fer inn á eina kinesiska heimasíðu og leitar eftir tilfari um Cuba ella Kuba. Kartveli, thai ella koreanskt munna eisini vera heldur torfør at fáa nakað burtur úr.

Scots gaelic, chinese og franco-provencalskt

Kruse vil bara síggja K- í føroyskum landanøvnum, men ikki C-. Hann roynir at undirbyggja hetta við einum longum lista av nøvnum á málum, sum verður talað í hesum ymisku londum. Hesin listin við málum inniheldur hópin av C-.

Nøkur dømir úr listanum hjá Kruse: Scots gaelic, dutch,

chinese, franco-provencal, french. Her er C- knappliga nóg gott. Ella er tað? Ella hevur Kruse bara gloymt at umseta hetta úr eingiliskum? Tað man vera so, tí har eru eisini bæði W- og Z og Ukrainian, sum annars eru bannlýst í skúlabókagrunna-føroyskum.

Men rætt skal vera rætt. Av germanskum málum (sum føroyskt er partur av) so eru 3 (trý), sum skriva Cuba við K-. Tað eru afrikaans, týskt og svenskt. Men hvat prógvar tað?

Listar og tilvildarlig google-uppsløg prógva einki.

Hetta má vera eitt val millum høvuðsprincippi og leiðandi sjónarmið.

Eg taki fult undir við sjónarmiðunum hjá Dan Reinert Petersen, lærara.

Tað fremur onga upplýsing at forbjóða nøkrum latínskum bókstavum í Føroyum.

Tað er ikki til nakað gagn at grava gamlar og avoldaðar navnaformar fram úr ís-

lendskum miðaldarsøgum.

Tað er meiningsleyst at »umseta« hissin staðanøvn í Afrika ella aðrastaðni til føroyskt.

Eitt nútíðar føroyskt atlas skal vísa nútíðar føroyskum skúlabørnum, hvussu okkara nútíðar heimur er settur saman við teimum staðanøvnum, sum eru galdandi í nútíðini.

Fyrsta høvuðsreglan er...

Fyrsta høvuðsreglan eigur sjálvandi at vera, at vit respektera navnasiðin og stavimátan, sum tey ymsu londini sjálvi brúka í dag, eins og vit vænta, at onnur mál royna at respektera føroyskan navnasið.

Tí eigur Cuba at stavast Cuba, tí spanskt er málið í landinum. Spanskt brúkar latínska alfabetið, og tí er upp á ongan máta neyðugt at broyta, forbetra, umseta ella umskriva til føroyskt ella pseudo-føroyskt.